

Ivan Albreht / Joj, po trati...

zmirom isto. Le toliko se ta edína novela spreminja, kakor se spreminja in razvija človek sam — kakor je vesel ali žalosten, kakor je doživel kaj novega, zamislil novo misel, planil v novo idejo. Novela pa ostane ista. Lahko bi navsezadnje pustil, iste kraje, ista imena, iste značaje — in vendar bi se komedija spremenila v tragedijo. — Meni so velikokrat očitali, da so si moji ljudje podobni in da so vsi — meni enaki. Komu pa drugemu?! To očitaje me nikoli ni bolelo; na čast mi je bilo. Zakaj prav tisto bi se dalo očitati tudi Maupassantu in Dostojevskemu. Kdo je poet, če ne piše naravnost iz sebe? Jaz vidim Jakopičevo sliko, vidim, da je na platnu breza in ne Jakopič, pa vendar spoznam Jakopiča v tisti brezi. — Kajti karakter je vse in snov ni nič. Misel, ideja — ne pride iz snoví, tudi ni v nji; rodí je k a r a k t e r in jo šele položí v snov, v barve in akorde. — Zato je malokdo spoznal ostrost tiste besede, ko sem pisal o Govekarju, da je «breznačajen literat». — Nekoč sem doživel nekaj zeló lepega: dolgo je živelo v meni in se je izlilo v veliko število novel. Že v knjigi «Ob zori» jih je troje. Tudi v tejle noveli, ki jo boste morda brali, je še meglen spomin na tisto stvar. Tako daljna je že, da je še skoro sama «snov» — potem pa Bog z njo! —

Dovolj je sentimentalnosti, ki sem jo prodajal tudi v tej povesti! Stari smo že, stari in grenki! Zdaj bo treba vse drugih melodij in vse drugih besed! Za to nesmiselno čvrljanje ni več ne kraja ne časa. Dokler bo roka še kaj prida, bo držala palico. — Kar pa se godí natihem, kadar so duri zaklenjene, to nikomur nič mar. Celó imenitni filozofi so vérovali v spomine in vraže; zakaj bi satirik ne bil sentimental, kadar ga nobeden ne vidi?

Z lepim pozdravom

Ivan Cankar.

Ivan Albreht / Joj, po trati . . .

Joj po trati, po livadi,
povsod gori pri cvetu cvet
in vsako bitje v sveži nadi
pozdravlja pomlajeni svet.

Le k nam ni solnca ne življenja,
ob Dravi. Zili sama grenka smrt,
in v grob, kjer vsaka bol prejenja,
je medli naš pogled uprt.